

مسئولیت متن و شکل بدوش نویسنده مضمون میباشد، عقیده نویسنده لزوماً نظر افغان جرمن آنلاين نمی باشد.

۲۰۲۴/۰۴/۰۹

ف، هیرمند

ادای دینی به یک مبارز پیگیر، حمید مبارز

جامعه فرهنگی افغانستان دولت مرد مبارز و فرهنگی پرتلاشش را از دست داد، جناب عبدالحمید مبارز یکی از شخصیت های پرکار، وطن دوست و مردم دوست به تاریخ 6 اپریل 2024 مصادف به 27 رمضان مبارک به عمر 92 سالگی جان به حق تسلیم نمود، ایزد متعال بیمارزدش.

در کشور ما افغانستان عزیز، دولت مردانی - که همزمان در اداره کار کنند و در امور روشنگری و دفاع از حق آزادی بیان و دفاع از حقوق طبقات و اقشار آسیب پذیر نیز کوشش و مساعی به خرج دهند، کمتر به نظر رسیده اند، مرحوم عبدالحمید مبارز یکی از همین دولت مردان و فرهنگی های ماست که زندگی اش چنین مضمون درخشانی را به ما به معرفی میگیرد، این مرد شریف و فعال تمام عمرش را در خدمت به وطنش سپری کرد

مبارز در رشته حقوق عامه - حقوق بین الملل - از پوهنخوی حقوق و علوم سیاسی پوهنتون کابل دپلوم خود را بدست آورد. و از هواخواهان جدی حقوق بنیادی آزادی بیان در کشور شناخته شده در این راه مساعی زیادی را به خرج داد.

مرحوم عبدالحمید مبارز یکی از طرفداران جدی رعایت و تحقق حقوق بنیادی زنان در وطن بود که در این مورد کتابی زیر عنوان "زن در افغانستان و جهان" هم خامه نموده و در حمایت از حقوق بنیادی زنان در این اثرش نقاط نظر خود را در حوزه حقوق زنان طی 395 صفحه ردیف کرده و به نشر رسانید، جناب مبارز به طور خاص به وضعیت زنان اقشار مستضعف بیشتر دقت و مکث می نمود. در یکی از صفحات کتاب خود از وضعیت زنان در دهه 90 عیسوی در افغانستان، نوشته است که: «جهاد و جنگ های داخلی در حدود پنجاه هزار زن را صرف در کابل بیوه ساخته است این بیوه ها خود نان آور خانه ها و اطفال شان هستند.

این زنان علاوه به رول مادری نقش و وظیفه پدر خانه را نیز بعهده دارند، این زنان در وزارت خانه ها، در فابریکات، در شفاخانه ها، در مکاتب و فاکولته ها به حیث استاد، معلم، کارگر و خدمه کار میگردند و از اثر زحمت و کار خود اطفال یتیم خود را اعاشه و اباته می نمودند...» این شخصیت محترم با این دلسوزی نسبت به حقوق زنان - مخصوصاً زنان تنگ دست وطن - ابراز رنج و نگرانی می نمود.

در حصه دیگر کتاب خود مرحوم حمید مبارز بزرگترین رنج و غم خود را زمانی میداند که وطن ما توسط اردوی غارتگر سرخ شوروی سابق به اشغال در می آید که به همین علت جناب مبارز کشور را ترک کرده و در فرانسه اقامت می گزیند.

پراگرافی از یکی از صفحات کتاب "زن در افغانستان و جهان" مرحوم حمید مبارز را می خوانیم: که آن پراگراف را "ناهید یا ملالی قرن بیستم افغانستان" نام گذاری کرده است «ناهید یا ملالی قرن بیستم... بعد از آنکه ببرک کارمل سوار به تانک شوروی و به حمایت هشتاد هزار سربازان اردوی سرخ شوروی به کابل آمد و از طرف شان (روسها) به حیث رئیس شورای انقلابی تعیین گردید، به روز سوم حوت (1359 ه ش) اهالی کابل قیام نموده تظاهرات را به راه انداختند، این تظاهرات از طرف اهالی وزیر آباد و قلعه فتح الله خان آغاز شد؛ دختران لیسه زرغونه در اول و بعداً دختران و پسران مکاتب دیگر به این تظاهرات پیوستند وقتی دیگر اهالی شهر این تظاهرات را دیدند همه به آن پیوستند، در پیشاپیش این تظاهرکنندگان یک تعداد دختران حرکت میگردند و در رأس شان دختر جوانی "ناهید" به سن جوانی و تازگی و نشاط، به قولی هفده یا نوزده ساله شعار میداد و حضور قوای روسی را با نوکران آن محکوم میکرد و تظاهر کنندگان را دعوت به مقاومت می نمود و شعار میدادند که مرگ به پسران لینن... روسها از وطن ما خارج شوید! این تظاهرکنندگان همه دست خالی بودند، سلاح نداشتند و در سرک ها کدام سنگر ساخته نه شده بود، تظاهرات کاملاً صلح آمیز بود زیرا در رأس آن شاگردان معارف و در صفوف آن شاگردان معارف و اهالی شهر کابل شرکت داشتند. در آن روز ها در شهر کابل سلاحی نبود، زیرا سلاح های شان در دوران تره کی و امین از طرف قوای امنیتی ضبط شده بود و یا خود شان از خود دور کرده بودند. بناءً اینکه جنرال نبی عظیمی ادعا کرده که تظاهر کنندگان مسلح بودند، حقیقت

د پانو شمیره: له 1 تر 2

افغان جرمن آنلاين په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینگه کړئ maqalat@afghan-german.de

یادونه: دلیکنی دلیکنیزی بنی پزوالی د لیکوال په غاړه ده، هیله من یو خپله لیکنه له رالیولو مخکې په خیر و لولی

ندارد. مگر قوای روس و همکاران شان به این تظاهرکنندگان آتش کرده و این دختر جوان (ناهید) در اول و بعد از آن تعداد دیگر به شهادت رسیدند و این حماسه را آفریدند.»

این پراگراف ناب و مملو از نجانب یک وطن خواه نشان میدهد که مرحوم عبدالحمید مبارز در برابر وقار وطن و وطن خواهان تا چه حد حساس بود و با شجاعت و مسئولیت، دروغ و کذب چاکران اشغاک را با قوت تمام رد نمود و از تقدس و حقانیت قیام سوم حوت و شرافت تظاهرکنندگان دفاع به عمل آورد و به حیث یک بزرگ و ریش سفید آگاه و وظیفه دفاع از این امر شریف را بر عهده گرفت.

قابل توضیح است که جنرال نبی در کتابش " اردو و سیاست" ادعای مملو از کذب را مطرح کرده بود که گویا تظاهرکنندگان مسلح بودند، دفاع جناب مبارز در برابر این دروغ جنرال موصوف اقامه شده بود.

مرحوم عبدالحمید مبارز در طول عمر خود در پُست های متعدد اداره برای مردمش خدمت کرده است؛ به حیث معاون روز نامه معروف انیس، رئیس خبرگزاری باخترا، والی بامیان، والی لوگر، والی نیمروز، معاون وزارت اطلاعات و فرهنگ و در نهایت رئیس اتحادیه ملی خبرنگاران با اشتیاق و مسئولیت زیاد ایفای خدمت کرده است، مبارزمدال فرهنگی "میر مسجدی خان" را نیز بدست آورد. مدتی هم عضو شورای عالی صلح در دوره گذشته بود.

جناب مبارز در سال 1932 در کابل به دنیا آمد، بعد از کودتای منحوس ثور 1357 ه ش به فرانسه مهاجر شده و در سال 2002 واپس به وطن عودت نمود.

عبدالحمید مبارز عمری را در دفاع از آزادی سخن و ارزشهای انسانی سپری نموده بود، تلاش های او در پُست های فرهنگی – که در آن ایفای خدمت میکرد - این واقعیت را گواه می باشد، مبارز در جمله پیشقراولان ژورنالیزم بالنسبه مدرن در کشورما به شمار میرود.

مرحوم عبدالحمید مبارز در یکی از مصاحبه هایش چنین گفته بود: «یکی از سه چالش بزرگ پیش روی افغانستان این است

به دلیل جنگ های چند دهه اخیر، بخشی از هموطنان ما به خارج از کشور مهاجرت کردند و فرزندان شان که در حال حاضر قشر جوان مهاجرین را تشکیل می دهند در دامن فضای فرهنگی و اجتماعی غرب پرورش یافته اند و با همین ایده ها به کشور بازگشته اند. یک گروه دیگر کسانی بودند که در جنگ های چند دهه اخیر دست داشتند و حتا قسمتی از عمر خود را در کوه ها و دشت های کشور گذراندند و کمتر با فضای شهری و شهرنشینی آشنا هستند. این گروه به دلایل مختلف عمدتا بی سوادند و از کمترین سطح تحصیلات برخوردارند. ذهنیت این گروه با محافظه کاری و در تقابل با تجدد پرورش یافته است. چالش از همین نقطه شروع می شود. تقابل محافظه کاران سنتی که در داخل کشور حضور داشتند با مهاجرین تربیت یافته و تحصیل کرده ای که از غرب برگشته اند...»

انسان شریف و یک هموطن آگاه و باورمند به خدمت به وطن و مردمش، جناب مبارز، شایستگی آنها را دارد که با یادآوری از نیکویی هایش حق کوشش های وطن خواهانه او حد اقل با این چند سطر محدود ادا گردد، خداوند ببخشایدش و روحش شاد و یاد نیکش ماندگار.

نیلاب مبارز دوشیزه پر تلاش جناب مبارز مرحوم وارث آرمان های نیک پدر بزرگوار خود می باشد.

پایان

آرشیف: مطالب نشر شده جناب ف هیرمند